

Alexandru Jurcan

Mirosul subtil al teatrului

Cu siguranță, Horia Gârbea știe multe despre teatru, simte „enorm” și vede „monstruos” culisele. Ne-a demonstrat și în romanul *Crime la Elsinore* (Editura Neuma, 2022), cu iz de pamflet, amestec de grotesc și absurd. După succesul piesei *Crimă cu pistol și bile*, un text bine ambalat în comic noir și policier (regia Emanuel Petran, Teatrul Național Cluj, premiera în 17 decembrie 2021), iată acum, tot la Naționalul din Cluj, noua piesă a lui Horia Gârbea – *Ultima iubire a lui Cezar* – în regia lui Tudor Antofie, un regizor foarte tânăr, dar ambițios, care în vara acestui an a realizat un *one man show* cu Tudor Jula, după romanul *Vara în care mama a avut ochii verzi* de Tatiana Țibuleac.

Să privim spectacolul cu iubirile lui Cezar... Scenografia Adrianei Grand ne propune un teatru în teatru, mai precis culisele colorate, mustind de ambiții, invidii, gelozii și trădări. Costume, cabine, recuzită și repaosul efervescent, deși „totul e o piesă și invers”, unde „aroma eșecului” are nuanțe

nebănuite. Patru personaje, patru actori, plus Ana, care se va contamina de teatru, deoarece lumea scenei emană o magie aparte și virusarea e iminentă, chiar dacă pragmaticul e adesea invaziv. Desigur, „orice teatru are mirosul lui”, extrem de subtil și percutant. Adulterul e la loc de cinste, situațiile comice au un dinamism savuros, ieșirile din rol sunt imperfecte. Horia Gârbea stăpânește perfect textele lui Shakespeare, așadar personajele-actori amestecă tirade celebre cu replici ale cotidianului, într-un melanj spumos, realizând un contrast incitant, o osmoză explozivă. Intertextualitatea fixează altfel situațiile, citatele din piese concluzionează mai pregnant freamătul culiselor, iar uneori se împletesc oximoronic. De fapt, asistăm la un omagiu evocator al teatrului, într-un fel de deconstrucție, mizând pe complicitatea publicului. O ingenioasă fuziune teatru/viață, cu reflecții corozive asupra evoluției „post/prost dramatice”.

Regizorul Tudor Antofie a avut o muncă dificilă ca să insuflă actorilor acel echilibru între vocea de pe scenă și vocea normală a personajului, cu toate derapajele incluse. Un alt punct câștigat: erotismul unor scene nu cade în vulgaritate, frizând un ton carnavalesc. Dragoș Pop se întrece pe sine, în infinite nuanțe, dinamitând scena, adoptând uneori postura unui *raisonneur* clovnesc, dominând calitativ, cu alchimia sa inedită. A fi cabotin e una, dar a juca un cabotin presupune un mare talent, iar Cristian Grosu reușește pe deplin o pendulare de o versatilitate revigoratoare. Angelica Nicoară stăpânește perfect tribulațiile personajului, oferind o interpretare colorată, proteică. Diana-Ioana Licu își demonstrează talentul o dată în plus, fracturându-și interpretarea (Ana), trecând de la stadiul de „civil” la cel actoresc cu o dezinvoltură de invidiat. Miron Maxim (Alex) creează cel mai credibil, succulent, excelent rol al său, cu disponibilități nebănuite.

Se râde mult la spectacol, chiar dacă puseurile conotative amare sunt vizibile. Dacă autorul și-a propus o detabuizare, regizorul a reușit o desfoliere a culiselor cu imagini mundane și fluiditate artistică. Să spun și ceva negativ? Ia să vedem... Nu, mai bine un proverb ugandez: „dacă gura ta se va transforma în cuțit, îți va tăia buzele”.